

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	
in upravnistvu prejemati:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 22—	11—	5-50	1-90	

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafllova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6-50	2-30	
za Nemčijo:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7-50	2-30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafllova ulica št. 5, telefon št. 85.

Avstrijski panama.

Naša monarhija je bogata na korupcijskih slučajih in če piše inozemsko časopisje, da so razmere v Turčiji bolj zdrave, kakor v Avstriji, ni najbrž nič pretiranega na tej trditvi. Tako smo navajeni korupcije, da se javnost za manjše korupcijske škandale sploh ne zmeni in da vzbudijo njeno pozornost samo kolosalnejši dododki. Lopovščine Lukacsa, Tisze in Kristoffija, izdajstvo generalnega vohuna Redla, to je že nekaj, kar vzbudi zanimanje, a za tako majhne stvari, kakor je bila prodaja Lloydovega sveta v Trstu itd., se živa duša ne zmeni.

Zadnje mesece smo z neko škodoželjnostjo gledali na Budimpešto, kjer so prihajali na dan tako znameniti škandali, a ta škodoželjnost bo zdaj menda za nekaj časa vtihi, kajti zdaj imamo sami prav imeniten slučaj, ki vzbuja zaslužen pozornost po širnem svetu.

Minoli teden je bil v državnem zboru obglavljen minister Dlugosz. Šel je bil v vojsko, da uniči svojega nekdanjega tovariša in zaveznika Stapinskega, in obležal je sam na bojnem polju; Stapinski je samo z blatom zamazan, Dlugosz pa je političen mrlič.

Dobra prijateljstva sta si bila Dlugosz in Stapinski, roko v roko sta delala in tako se jima je posrečilo, da je Dlugosz postal minister, Stapinski pa je dobil mnogo denarja. Staro spoznanje pa uči, da je največje tisto sovraštvo, ki se rodi iz starega prijateljstva, in resničnost tega nauka se je izkazala tudi v slučaju Dlugosz-Stapinski. Nekaj dni je tedaj, kar sta si v Rzesowu javno skočila v lase in drug drugega obdoličala najhujše korupcije. Danes je ta boj dobojevan. Dlugasz zapusti ministrski sedež, Stapinski pa ostane v blatu.

Razpor med Dlugoszem in Stapinskim je prinesel minoli teden v parlamentu veliko pozornost. Podanih je bilo več interpelacij in ministrski predsednik se ni mogel ubraniti dolžnosti, da nanje odgovori. Stürghk je žrtvoval Dlugosza, ker ga pač ni bilo več mogoče rešiti, toda stališče, katero je načelnik vlade v stvari sami zavzel, meče nanj jako čudno luč. Dlugosz je dajal Stapinskemu denar. Dal mu je več stotisoč kron, direktno ali indirektno, in dal mu jih je za njegove

liste, za volitve in za njegovo stranko, obenem pa preskrbel, da mu je vlada ta denar povrnila. A kaj je k temu rekel ministrski predsednik grof Stürghk. V isti sapi, ko je ostro zavračal vsak dvom o integriteti njegove vlade, je priznal, da je vlada po Dlugoszu kupovala politike, časopise in cele stranke. Grofu Stürghku se zdi to popolnoma naravno; po njegovi sodbi ima dispozijski fond sploh ta namen. Pomenu grofa Stürghka je tako kupovanje politikov, časopisov in strank nekaj popolnoma naravnega in nič nemoralnega, a da je Dlugosz to kupčijo javno priznal in potrdil, to grofu Stürghku ni po volji, v tem vidi izdajstvo — uradne tajnosti, in zato je pustil Dlugosza pasti.

Ministrski predsednik je trdno upal, da je z njegovim pojasnilom, ta, zanj tako neprijetna stvar, pokopana. Toda zgodilo se je drugače. Parlament je navzlic vsemu vladnemu pritisku sklenil, naj se o Stürghkovem dogovoru odpravi razprava in ta razprava se je vršila minoli soboto.

Ta debata je posvetila za vladne kulise in spravila je na dan stvari, ki vzbujajo za nas zelo nečastno senzacijo po celi Evropi.

Cela vrsta govornikov se je oglašila pri tej debati. Socijalni demokrat Daszynski je malo pojasnil razmere galiških strank. Spominjal se je stranke katoliškega duhovnika Stojalowskega. Vsa ta stranka, ta kmečka stranka, je sramotno razpadla. Kmeta je goljufala in izdala. Nekdanji poslanec te stranke, duhovnik Szponder, sedi v ječi zaradi sleparije z izseljenci in hudodelstva proti pravosti. Kmečki poslanec Szajer je bil tak pijanec, da mu je njegova stranka prepovedala zahajati v franciškanske klet. Pijančeval je lahko, ker je poljske kmete prodajal v švedske tovarne. Poslanec Strohandel je prišel v ječo zaradi ponarejanja menic, poslanci Poduh, Wionček in Fidler so proti plačilu posredovali za podelitev gostilniške koncesije, poslanec Wilk pa je v parlamentu kradel pisemski papir, pečatni vosek in škarje. Vodjo te stranke, duhovnika Stojalowskega, so socijalni demokrati rešili nesreče, v zahvalo jih je opljuval, kakor je svoje kmete, in sramotno izdal. Nič boljše vloge ne igra sedaj Stapinski. Ta je leta 1908. vstopil v poljski klub, a ta kmečki prijatelj je sebe in kmete prodal. Po uvedbi splošne volilne pravice je ga-

liški namestnik preskrbel od vlade narodnim demokratom 1.300.000 K za volitve. Takrat se je Stapinski združil z vlado in dobival od nje koncesije in denar. Toda njegova parcellarna banka je falirala in Stapinski je obležal v blatu. Stapinski je pred Daszynskim jokal in ga prosil pomoči, sicer da mora pobegniti v Ameriko. Takrat ni dal Dlugosz nobenega vinarja, pač pa so drugi nekaj denarja zložili. Zavarovalnico, ki jo je ustanovil Stapinski, ima danes v rokah Dlugosz. Bivši namestnik Bobrznyski se je javno hvalil, da je volitve ceneje izvršil kakor njegov prednik grof Potocki, veljale so ga samo 1.100.000 kron. Pri zadnji volitvi se je pokazalo, da je bilo kupovanje glasov, glavno volilno sredstvo. Dlugosz je bil izvoljen, ker je kupil svojega protikandidata, ubozega kmeta. Najprej mu je dal 500 kron, po volitvi pa še 1500 kron. Sploh pa se politiki poljskega kluba hudo pritožujejo, da jim je ministrski predsednik dal premalo denarja za volitve.

Malorus Olesnickij in Čeh Tušar sta ostro prijemala ministra Dlugosza.

Socijalni demokrat Breiter je pojasnil, kako je minister Dlugosz lovil na svojo stran in kupoval poslance poljske ljudske stranke in osvetlil, kako je Dlugosz postal minister. Ko je poljski klub Dlugosza priporočil za ministra, si je grof Stürghk, ki Dlugosza sploh poznal ni, vzel drobno knjižico, v kateri so natisnjeni živopisi poslancev. V tej knjižici je brati, da je Dlugosz plemič, da je sin dednosodnega svetnika in da je dovršil tehniko. V resnici pa Dlugosz ni plemič in je le izučen ključarski pomočnik. V mladih letih je bil atlet v nekem cirkusu, potem je kot petrolejski spekulant postal bogat.

Poleg nekkih drugih govornikov se je oglašil tudi sam Stapinski, ki je seveda sebe lepega delal in v ta namen podal celo vrsto slučajev iz korupcijske prakse v Galiciji.

Ta debata je podala sramotno sliko demoralizacije in propadlosti, in obenem doprinesla dokaz, kakih sredstev se poslužuje vlada, kadar ji gre za to, da podpre njene stranke in pomaga pridobiti ljudske mandate. Žalostna slika je to in pač zadnji čas je že, da se vresničijo besede dr. Stranskega, da bi se združili tisti, ki hočejo, da pride zopet morala do veljave v javnem življenju in naj se

naredi konec tej strašni korupciji, ki ni doma samo v Galiciji, nego tudi v drugih kronovinah in tudi na Kranjskem.

Avstrijske delegacije.

Avstrijska delegacija je nadaljevala v soboto debato o bosanskem kreditu. Delegat Nemec je kritiziral izjemno stanje v Bosni med balkansko krizo, zahteval skorajšnjo izvedbo odkupa kmetov ter končno zastopstvo Bosne v delegacijah in revizijo deželne ustave. V debati se je oglašil k besedi tudi delegat dr. Korosec, ki je vzel v zaščito nadškofa Stadlerja. Skupni finančni minister je opozoril nato na dejstvo, da zakon o fakultativnem odkupu kmetov ne funkcionira slabo. Za končni odkup kmetov pa je treba 140 milijonov. Na leto se reši okroglo 6000 prošenj in bo odkup kmetov končan v 11 ali 16 letih. Po zakonu naj prevzame dežela en del, namreč od 1. januarja 1915 naprej polovico obresti. Bosna naj dobi v 5 do 6 letih železnice v vrednosti kakih 270 milijonov. Kar se tiče ožkotirne železnice Aržano-Bugojna, bo ta železnica tako zgrajena, da jo bo mogoče pretvoriti v normalnotirno železnico. Kar se tiče dopuščanja bosanskih zastopnikov v delegacije, stoji skupni finančni minister na stališču, da bi bilo za to treba izpremembe ustave, za kar pa on ni. — Bosanski kredit je bil nato sprejet. — Prihodnja seja danes. Na dnevnem redu so dobave za vojsko.

Finančni eksposé italijanskega finančnega ministra.

V sobotni seji italijanske zbornice je podal finančni minist. Tedesco svoj eksposé. Razložil je vzroke hitrega naraščanja izdatkov za javna dela. Dne 30. junija 1913 zaključeno finančno leto se konča s prebitkom 111 milijonov, najvišjo vsoto, ki jo je italijanski proračun kdaj dosegel. Ta prebitok prekaša celo proračun za sto milijonov. Za tekoče leto pa je preračunjen prebitok, dasiravno je določenih za Libijo 36 milijonov, na 35 milijonov. Za bodoče leto pa je preračunjen izdatek za Libijo na 45 milijonov, kljub temu pa izkazuje proračun 23 in pol milijona prebitka.

Vsled tega izbornega finančnega stanja se je $3\frac{1}{2}\%$ konsolidirana renta tudi kljub dogodkom na Balkanu vzdržala. Menični kurs, ki je leta 1911., začetkom italijansko-turške vojne znašal 1% in je dosegel leta 1913. maksimalno višino 297%, se je znižal za 65 centezimov in v prvi polovici tega meseca celo na 35 centezimov.

Državni izdatki so se v zadnjih desetih letih zvišali za 771 milijonov, pa tudi dohodki so se v enakem razmerju zvišali. Za javna dela so se izdale zelo velike vsote, tako je bilo oddanih 31. oktobra t. l. del za 727 milijonov, prihodnjih šest let se bo izdalo vsako leto za dela po 900 milijonov. Pri tem pa niso vštete subvencije za zgradbo železnic, cestnih železnic, za avtomobilske zveze in za plovbo.

Ministrstvo bo izvedlo tudi razne potrebne reforme na srednjih šolah, pospeševalo kmetijsko in industrijalno produkcijo ter končno ojačilo tudi deželno obrambo.

Novi program za zgradbo vojnih ladij zahteva 1. julija 1914 za deset milijonov več, kakor druga leta, in sicer 90 milijonov, do leta 1917. bo dosegel ta kredit 120 milijonov. Vsako leto se bo zgradila po ena bojna ladja s potrebnimi pomožnimi ladjami.

Končno želi finančni minist. prav temeljite debate o proračunu. Naravno je, da je bil tak eksposé sprejet z velikim navdušenjem.

Štajersko.

Zidani most. Neki potnik, ki je v tukajšni kolodvorski restavraciji obdaval, se je pred kratkim v »Danu« pritoževal, da je našel v pecivu zarjaven vinar. Omenil je, da bi najraje zalagatelj peciva, zloglasni pek F-F-Fretze v Laškem trgu uporabil vinarje za drage hiše, ki jih v Laškem pokupuje. O Fretzu in njegovem pecivu bi lahko mnogokaj povedali, da se rabijo vinarji za poplačevanje hiš, to je jasno, ali zakaj se rabijo razne muhe, to ni znano. Opozorili bi samo gospoda restavraterja, naj bi si ogledal temeljito to pecivo in človeka in prepričani smo, da bo nudil svojim gostom rad kaj boljšega.

Iz Celja. S stavbo novega poslopja za okrožno in okrajno sodišče

LISTEK.

Anica in Fanica.

A. Labud.

I.

Jutranji svit se je v kupeju boril s pol privito podstopno plinovko. Anica je zazdehala, sedla na ležišče, pobrala veliko sivo ruto, ki ji je bila zdrknila na tla, jo razgrnila po sebi ter zopet legla. Oči so bile zaspane, a ko jih je zatislila, so jo začemele, da je nehote potegnila z roko čez-nje. Krenila se je k Fanici sebi nasproti, oprla komolec ob gumijsvo blazinicu pod glavo in dregnila s čevljičkom speči v obuvalo:

»Ti spiš kakor drvo. Kako more človek tako spati?«

»Kako more biti človek tako siten, da budi druge, če sam noče spati?« je zagodrnjala Fanica izpod manteline.

»Prizanašala sem ti zadosti dolgo. Brž po polnoči te ni bilo več. Zdaj se dani. Poslušati vso dolgo noč to tvojo muziko, zdehati — in nikogar, da bi se kaj pomenila z njim. Jaz sem že vsa nervozna. In ta strah, ta skrb: moj bog, to silno cesarsko mesto — moloh, pravi moj oče.«

»Ah kaj moloh — te ne bo požrl ne! Glavno je, da imava preskrbljeno stanovanje. Drugo se bo vse dobilo. Boš videla, da ni tako silno, to cesarsko mesto, kakor si zdaj predstavljaš.«

»Ti si bila razočarana? — Dvor? ministrstva? parlament? Ring? Kakšen je Ring? Pripoveduj o Ringu.«

»Širok je in hrupen, z alejami — ni kaj prirehati. V poldrugi uri ga boš videla sama; širok za dve, tri naša tekališča doli doma. Takrat sem bila otrok. Tri dni — dosti si nisem zapomnila. Mesto mi bo prav tako novo kakor tebi. Dobro, da naju čaka Vremelj na postaji.«

»Jaz ga ne poznam.«

»Tisti z dudami na lanski maškera-radi v Trgovskem domu.«

»Z redkimi, belimi ščetinami?«

»Da, jurist, prijazen dečko, samo nekoliko napihnjen: vleče tisti vrat v gorostasni ovratnik, da misliš, zdaj, zdaj se bo zadušil. Drugače soliden fant: V treh semestrih prvi izpit — marsikdo še v tretjem letu nima nobenega.«

»Jaz poznam tako malo naših fantov. Tistih par let v Brdih sem bila kakor v puščavi. Vsi mojih let so deloma v službi ali študirajo drugod. Ampak te dve leti se hočem odškodovati, biti prava, pristna študentka.«

»Pri najini revščini —, se je namrdnila Fanica. »Tistih petdeset kron od šolskega sveta in od doma, komaj dvakrat toliko... Tukaj bo draginja, ljuba moja, tukaj ni kakor v naših Brdih.«

»Če izhajajo fantje, ki napravijo dosti več in so navadno prav taki ali še večji reveži nego medve —. Se bova držali njh. Če že grem na Dunaj, hočem tudi kaj videti.«

»In kaj doživeti, kaj ne?« se je namuznila Fanica zbadljivo.

»O, ti tudi nisi tistih, da bi čepe-la v zapečku. — Izpiti seveda zmerom ob roku... Snov si razdelim od začetka... Za navadno mestno učiteljico — moj bog, toliko tudi ne bo, da nama ne bi ostalo nekaj prostega časa.«

»Nekaj, upam, bo že ostalo. — In zmerom samo z našimi fanti — ampak seveda, ne bo drugače; še bog, da bodo. Ženska sama ne more nikamor.«

»Nikamor — to je. Da bi tiste sufragetke že kaj izvojevale — pa se samo smešijo. Moškemu je vse dovoljeno: dela, kar hoče, gre, kamor hoče, uživa, kolikor hoče. Ah, kolikokrat sem obžalovala, da nisem možki!«

»Tega si jaz ravno ne želim. Tudi sufragetke me malo brigajo. Ampak sitno je res.«

»Tega si ti ravno ne želiš — upaš gotovo, da koga dobiš,« je zbadala zdaj Anica.

»Se vidi, firlija, kaj ti roji po glavi,« se je hudovala Fani. »Po čemur sama hrepeniš, to podtikaš drugim.«

»Jaz nič ne hrepenim; vem samo, da bom v dveh letih pri svojem kruhu. Kakor bi te ne poznala; se je videlo doma, ko sva bili še skupaj na učiteljsku.«

»Kaj se je videlo? Kaj na učiteljsku?« je vskipela Fanica.

»O — več sama bolje nego jaz,« se je nasmehnila Anica pomenljivo.

»Ti se drzneš očitati meni, ti, ki si sama lovila, da so kazali s prstom za tabo?«

»Moj oče je član šolskega sveta!« je zagrozila Anica.

»Še mar mi ni — in če bi bil sam naučni minister. O, vem, da boš tudi tukaj samo vohunila. Tako prijateljstvo —«

Izprevodnikovo »dobro jutro« je prestreglo deroči plaz, da ni tega prijateljstva popolnoma pomendral. Fani je vstala in šla hladiti svojo jezi-co na hodnik, dočim je Anica svojo kuhala v kotu, kjer je sedela.

II.

Večerni svit se je v krčmi boril z veliko, rdečo oklobočeno svetilko. Pikolo je zagrnil okna in svetilka je zmagala.

se bode pričelo prihodno jesen. Za čas stavbe se uradi namestitev v stari grofiji.

Požar v Središču 20. t. m. Sokola v Središču so spravljali nekateri zlobneži v zvezo s požarom občin-ske hiše. Ker nastopimo proti vsem obrekovalcem tožbeno pot, prosimo vse, katerim so znani takšni obrekovalci, da se javijo tajniku Ljud. Muzeu. — Odbor.

Dramatično društvo v Mariboru opozarja na Silvestrov večer, katerega prireda narodna društva v Mariboru v vseh dvoranah Narodnega doma z jako zanimivim sporedom in burko. »Srečno novo leto«. S to se konča staro leto in s plesom se začne novo.

Železnica Maribor-Zeleni travnik. Zadnja »Mariborčanka« toži, da ni sprejeta v vladni program glede lokalnih železnic tudi proga Maribor-Zeleni travnik. List povzdiguje važnost te proge v gospodarskem oziru do nebes. To so pretiravanja in fraze, za katerimi se skriva vse kaj drugega. Nemškimi Mariborčanom je žal za železnico Maribor-Zeleni travnik edino iz nacionalnih ozirov. Železnica bi naj spajala Maribor in Pesnico z nemškim Srednjim Štajerjem, naj bi pospeševala pomembnejše gornje Pesniške doline, to je bil edini njen namen — in za tega ni denarja. Mesto Maribor bi si moralo iskati svoje prometne zveze vse kje drugod. Svoj čas so nemški Mariborčani zavrnili projekt, da bi tekla ogrska proga Južne železnice od Maribora čez Ptuj in dalje proti Čakovcu; bali so se pritoka slovenskega življa. Danes ovirajo gradnjo cest v mariborskem okraju in vsako prilično prometno zvezo po njih. Saj je znano, kako grdo je intrigiral župan dr. Schmiderer proti avtomobilskemu podjetju Maribor-Sv. Lenart! Kdor dela »gospodarsko« politiko le iz takih motivov kakor Mariborčani, temu je prav, ako nima uspehov.

Wastianova afera. Prokurist knjigotrošnice Leuschner in Lubensky v Gradcu, Herman Krakowitz je objavil v graških listih sledečo izjavo: »Napram vestem, ki so razširjene o poslancu Henriku Wastianu, si dovoljujemo sledeče konstatirati: rezultat pogaanja, ki so se vršila med nami in poslancem Wastianom je bila izjava Wastianova, da je odnesel neko število knjig, katerih naslove je navedel, iz naše trgovine domu na ogled, pripravljen jih je pa takoj plačati. S tem je bil za nas vsak dvom na časti poslance Wastiana odstranjen in izjavljamo javno, da se je cela zadeva na korekten način poravnala.«

Iz Ptuja. Klerikalci so pripovedovali dravskim poljanecem, da so dosegli z ustavitvijo obstrukcije tudi regulacijo Drave. To je neresnica. Stvar stoji tako, da bo morala dežela popeljati v ta namen posebno posojilo, kar pa ne bo lahko mogoče pred zvišanjem deželnihih davkov. Naša »pametna« deželna poslanca nabrže o regulaciji sploh nista poučena.

Drobne novice. Iz Celja. Železniški poduradnik Anton Drugovčič, o čegar nesreči smo poročali, je vsled svojih poškodb umrl. Pogreb se je vršil v soboto popoldne. — Iz Radgona. Hlapca Matija Črapija je konj pri podkovanju tako brenil v trebuh, da so se mu raztrgala čreva in je v bolnišnici umrl. Ko je ležal na parah, je začelo tam goreti in mrlje je skoraj popolnoma zgorel. — Iz Slovenske Bistrice. Dne 17. de-

cembra je skočil kmet Stenard iz Oplotnice na tukajšnjem kolodvoru z osebnega vlaka, ko se je isti že premikal. Stenard je padel na hrbet in nezavesten obležal. — V Marijo Reko pri St. Pavlu pride za župnika kaplan Martin Agrež pri Mariji Snežni. — Poučni tečaj za ribarstvo se vrši dne 27., 28. in 29. decembra v Grottenhofu pri Gradcu. Prijaviti se je treba ravnateljstvu.

Koroško.

Drobne vesti. Po celi Koroški je zapadel sneg, ki pokriva tudi najnižje doline. — V Rakolah pri Velikovu je skočila v pričo svoje hčere v vodo posestnica Marija Karpf. Kljub takojšnemu iskanju jo še niso dobili. Žena je izvršila samomor vsled družinskih preprirov in vsled tega, ker so ji pred kratkem zaprili moža, ker je ta med nekimi preprirov streljal skozi okno na svojo sosedo. — Pri Mozirju je zgorelo posestvo Alojzija Muhra. Stanovalci so rešili samo živino in nekaj oprave. Pogorelo je tudi več poljedelskih strojev in raznega drugega orodja. Škoda je zelo velika, kako je nastal ogenj, še ni znano. — Lovca grofa Henkelma je našel v gozdu pri Sv. Janezu moža, ki si je deval zanjko okrog vratu. Ko je samomorilec ugledal lovca in mu rekel: ti si me rešil, zdaj sem za enkrat ozdravljen. Lovca je peljal nato moža v vas in ga izročil sosedom.

Primorsko.

Iz Tolmina. Dne 17. t. m. se je skozi prsa prebodel vojak tukajšnje gorske topničarske baterije št. 3/3 Ivan Halm, doma iz Bruka na Gornjem Štajerskem. Vzrok samomora so sekature nekega podčastnika. Pogreb se je vršil dne 19. t. m. z vsemi vojaškimi častmi.

Glasbena šola v Krmnu se bo vsled sklepa občinskega sveta razpustila in sicer zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Uspeh te razpustitve bo, da se znižajo občinske doklade od 87 na 80%.

Laško gospodarstvo. V zadnji seji tržaškega sveta je dovolil občinski svet v kritje deficita za l. 1913 naknadni kredit v znesku 1.053.217 kron 63 v. V kritje tega kredita se zvišajo hišnonalumni davek za stanovanja nad 800 kron za 3%, občinska doklada na državnogzemljiške davke za 35%, občinska doklada na pridobitno za podjetja, ki so podvržena javni kontroli, na rentni davek in na davek za večje dohodke za 60 do 70% in na pivo od 190 na 310%.

Drobne vesti. V petek in v soboto je vladala v Trstu zopet silna burja. Povzročila je veliko škodo v pristanišču in po mestu. Več oseb, posebno starejših je vrgla burja po tleh, pri čemer so se onesrečenci več ali manj poškodovali. — Pri Barkovljah je povozil brzovlak iz Italije 45 letno branjevko Josipino Zupan, ki je hotela preiti progo, da si okrajša pot v mesto. Žena je bila na mestu mrtva. — Občini Gradišče je dovoljeno najetje posojila v znesku 400.000 kron v svrhu zgradbe vojašnice. — Posestniku Gregorju Legoviču pri Poreču so ukradli nezna- ni tatovi iz hleva 28 ovac in eno ko-

zo. O tatovih nimajo še nobene sledi. **Legar v Trstu** se razširja vedno bolj nevarno. Minuli teden je obbolelo 81 oseb. Higienična komisija je sklenila, da se ustanovi v bolnišnici bakteriološko preizkuševališče za katero bo nastavljen poseben zdravnik. Občinski svet tržaški je dovolil v to svrhu 7000 kron podpore.

Za zverinjak v Schönbrunn je pripeljal Lloydov parnik »Gablonz« iz Bombayja v Trst tri krasne abesinske leve, tri cebre in več opic. Živali so odpeljali s poštnim vlakom na Dunaj.

Tihotapstvo. Pred kratkim smo poročali, da so aretirali v Trstu več oseb zaradi tihotapstva s saharinom. Našli so velike množine saharina v skladišču št. 26 v prosti luki in v stanovanju ljubice lastnika tega skladišča. Preiskava še ni končana in baje so našli še več obsežnih zalog vtihotapljenega saharina in aretirali več oseb. Povodom te preiskave so našli tudi več vtihotapljenega tobaka in kave.

Vzrok katastrofalne eksplozije na mornariškem strelišču pri Pulju. Pred kratkem smo poročali, da je bil obsojen mornariški inženir F. kot povzročitelj katastrofalne eksplozije na mornariškem strelišču pri Pulju. O uspehu preiskave piše M. R. med drugim sledeče: Pri kratkem streljanju so hoteli poskusiti učinek 30,5 cm topove kroglice na oklopne plošče. V to svrhu je bil določen 30,5 cm top L 45 št. I., iz katerega je bilo izstreljenih tekom leta že 48 strelcev s polno polnitvijo in 134 strelcev z zmanjšano polnitvijo. Pri drugem strelu se je kot znano utrgala ogromna zaklopnica in top se je razletel. Pri tem je bilo več navzočih težko in lahko ranjenih, štirje pa so bili mrtvi. Med temi je bil tudi podčastnik Karl grof Lanjus. Poleg tega je napravila eksplozija tudi ogromno škodo na strelišču. Preiskava je dognala, da ni povzročila eksplozije niti kakovost smodnika, niti konstrukcija ali material topa, marveč neprevidnost in zanikrnost vodje strelišča, zgoraj omenjenega mornariškega inženirja, na katerega je padla sedaj vsa krivda. Dolgo se je vršila ta preiskava, ki je končala tako žalostno. Vzrok razstrelbe so morali najti in so ga našli. Avstrijski smodnik in topovi so kljub tej katastrofi izborni bodisi glede kakovosti, bodisi glede konstrukcije, samo ta nesrečni inženir je ukazal nabasati top s prehudim smodnikom, katerega ta velikan kljub svoji izbornosti ni mogel prebaviti.

Pravda proti erarju za odškodnino 40 milijonov kron. Pred kratkem smo natančno poročali o zanimivi pravdi, ki vzbuja splošno pozornost ne samo v Avstriji, marveč tudi preko avstrijskih mej, in sicer med rodbino pl. Vidovičev iz Dalmacije in med državo, katero tožijo Vidoviči za povrnitev ogromnih posestev okrog Sibenika, ki so vredna 40 milijonov kron. Ta posestva si je pridobila rodbina l. 1694 in so ji bila še tudi pozneje pod avstrijsko vladno priznana kot njihova last. Vidoviči zahtevajo sedaj povračilo 6 milijonov kron, kot odškodnino za dohodke, ki so jih izgubili pri posestvih in katere mora povrniti erar, ker jih je tudi erar sprejel od Vidovičevih podanikov. Pri obravnavi, ki se je vršila v petek na Dunaju, je izjavil zastopnik finančne prokurature, da ne morejo tožniki ničesar drugega storiti, kot da tožijo skupno z erarjem ene kme-

te, ki so si samoastno prilastili Vidovičeva zemljišča. Tak proces se je pričel že pred štirimi leti. Ta proces sedaj počiva. Dokler ni ta proces rešen, se tudi ne more rešiti nadaljni spor. Sodišče je nato preložilo obravnavo v svrhu rekvizicije več aktov. **Nesreča v reškem pristanišču.** Na Reki zgrajen torpedni rušilec je pri pokusni vožnji zapeljal tako blizu neke velike jadrnice, da se je ta v par trenutkih potopila. Jadrnica je bila težko obložena s kamenjem. Mornarji so se rešili.

Dnevne vesti.

+ Klerikalci in uradniki. Kar je med kranjskimi farji ničvrednih ljudi, vsi oni hujskajo z veliko vnamo proti uradnikom. Kako to sistematično hujskanje na nevedno ljudstvo vpliva, kaže sledeči slučaj: V Velikih Laščah živi kramar, ki je doslej veljal za naprednjaka, pa je predsedal in pokazal svoje klerikalno prepričanje z — javnim zasramovanjem uradništva. Zgodilo se je to 19. t. m. Ta dan je prišel član neke uradniške družine v dotično trgovino, v kateri kupujejo večinoma vsi uradniki. Vpričo mnogih kupcev je tedaj dejal rečeni kramar: »E, kaj, uradniki so naši hlapci!« Ni zahtevali od takega človeka, da bi imel jasne pojme o uradništvu in se zavedal, da so uradniki služabniki države, ne pa posameznih ljudi ali celo kakega neumnega in brez-značajnega polkmečkega tepca. ali pričakovati je, da bodo taki ljudje uradnikom izkazovali vsaj tisto spoštovanje, kakor gre vsakemu stanu. Prizadei uradnik je seveda svoji družini naročil, da pri tem zaroblencu nič več ne kupuje in če bi se ta subjekt še upal zasramovati uradništvo, si bodo znali že poskrbeti za doždenje. Cisto gotovo pa je, da so taka žaljenja in zasramovanja sad duhovskega hujskanja. Če bodo ti sleparji še dolgo tako lopovski hujskali, se bodo klerikalni kmetje še dejansko lotili uradnikov. Zadnji čas je, da stopijo pristojne oblasti farskim hujskalcem na prste, za kaj, če se to kmalu ne zgodi, bodo merodajni faktorji še sami obžalovali, da so molče gledali tako početje.

+ Klerikalci in Nemci. Sobotni »Slovenec« blebeče nekaj o paktu, ki se je baje sklenil v trgovski zbornici med naprednjaki in Nemci. Stvar je seveda od kraja do konca zlagana, kar najbolj izpričuje dejstvo, da so nemški zbornični člani pri volitvi deželnihih poslancev oddali prazne glasovnice. Takisto je tudi laž, da bi si bila napredna stranka za slučaj ožjih volitev v Ljubljani zagisurala nemške glasove, ker je notorično, da je vodstvo nemške stranke za ožjo volitev izdalo oficijalno parolo za svoje volilce, oddati prazne glasovnice, kar se je tudi zgodilo. Vsa ta dejstva so klerikalcem prav dobro znana in če vzklijo temu skušajo javnosti nametati peska v oči, je to dokaz, da imajo sami slabo vest in da bi radi pred to javnostjo nekaj prikrili. In kaj bi radi prikrili, ni težko uganiti! Prikrili bi radi, da je pri volitvah v Ljubljani, zlasti v splošni kuriji, glasovalo veliko število Nemcev za klerikalne kandidate, kar lahko izpričajo člani posameznih volilnih komisij, ki so na svoje oči videli polno glasovnic, glasečih se na ime: »Johann Kregar, Gürtler und Hausbesitzer in Laibach«, dočim ni bilo niti ene glasovnice za naprednega kandidate, ki bi bila izpolnjena nem-

ško. Najbolj pa klerikalce ženira dejstvo, da so v volilnem okraju Velike Lašče - Ribnica - Kočevje zmagali edino s pomočjo kočevskih glasov. V tem okraju je okrog 18 kočevskih in 24 slovenskih občin. Klerikalci so se zavedali, da je njihova zmaga v tem okraju odvisna od nastopa kočevskih volilcev, zato so tudi napeli vse svoje sile, da si zagisurajo Kočevje. To se jim je končno tudi posrečilo, to tem ložje, ker je sedanji vodja kranjskih Nemcev popolnoma pod Lampetovim in Šusteršičevim vplivom. Kakšno kupčijo so pri tem sklenili s Kočevjarji, odnosno z grofom Barbo, nam seveda ni znano, vemo pa, da so vsi Kočevjarji kot en mož glasovali za klerikalne kandidate. Tako je stvar in nič drugače! Zato naj klerikalci le lepo molče o paktu, ki bi ga naj naprednjaki sklenili z Nemci, ko je vendar vsemu svetu znano, da je klerikalna stranka mogla ohraniti svojo dosedanjno večino v deželnem zboru samo in edino s pomočjo barona Schwarza, grofa Chorinskega in Nemcev!

+ Klerikalne volilne sleparije. Klerikalci so uganjali pri deželnozbornih volitvah take sleparije in goljufije, da smrdi do neba. Omenjamo tu samo tativno naprednih glasovnic v Mekinjah in slučaj v Tuhijski dolini. Da bi pa odvrnili pozornost od svojih lopovščin, je sobotni »Slovenec« izlegel laž o velikih volilnih sleparijah, ki so se baje zgodile v Ljubljani. Klerikalni kljukec seveda ne more navesti ničesar konkretnega, zato si hoče zavarovati hrbet s splošno frazo: »Ker imajo stvar v rokah že javne oblasti, nam žal o zadevi več ni mogoče pisati.« Toda takšen izgovor je jalov, zato pozivamo klerikalno svojati, naj razkrije brez pardona vse volilne sleparije, ki so se baje godile v Ljubljani, in naj navede brezobzirno vse pri tem baje prizadete »visoke glave liberalcev!« Na dan s stvarjo, na dan z imeni klerikalni poštenjaki, sicer bo vedela vsa javnost, da nesramno lažete in da govorite o sleparijah v Ljubljani samo zato, da bi vsaj kolikor toliko odvrnili javno pozornost od neštetihih svojih goljufij, ki so jih uganjali zlasti po deželi in ki so take, da bo strmel in se zgrajal ves svet, ako se jih spravi na dan.

+ Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem je sklicala za danes dopolne ob pol 11. občni zbor v deželni dvorec. Vabila je na občni zbor tudi v našem listu in menda ni na svetu društva, ki bi z veseljem ne pozdravilo poročevalcev listov. Drugače pa je z deželno zvezo za tujski promet na Kranjskem. Postavila se je na stališče, da so njeni občni zbori tajni, in da javnost sploh ne sme izvedeti, kaj si imajo gospodje na občnem zboru povedati. Lepe stvari si imajo brez dvoma povedati pri deželni zvezi, da se tako strašno boje javnosti. Če imajo gospodje kaj skrivati, je to pač najenostavnejši način.

+ Korupcijska afera Dlugosz-Stapinski je sicer na sebi prav žalostna in nečastna, a vendar ima na sebi nekaj jako smešnega. Pomisliti je samo treba na kak način je Dlugosz minister postal. Nič se ne spodtikamo na tem, da je sedanji minister Dlugosz svoje dni služil kruh kot atlet v cirkusu. Saj je lahko mogoče, da ima kak cirkuški atlet več soli v glavi, kakor kak minister. A na kakšen način je Dlugosz postal minister! Stapinski je na hodniku priporočal

»Danes popoldne sva čitali vašo črtico,« mu je vrnila Fani milo za drago.

»Vam ugaja?«

»Grozno.«

»Pikolo, štefan gor!« je povelejal Arbitr, »gospodičnima v dobrodošlico. Bomo napravili čisto po domače — da ne zmanjka. Ni tako imenitno, kakor vama južna vina, ampak teče, teče.«

»Kakor kaže, ste tukaj stalni gostje,« je zinila Anica, da bi tudi ona nekaj rekla.

»Sedalni gostje smo, gospodična, sedeči, vsak sedeči,« se je smehljajal Djabekle.

»Ležeči nikoli?«

»Zvečer ne, proti jutru včasih.«

»Pretirava,« je tolmačil tenki, suhi Smadek. »Ne mislite, gospodična, da se to samo cvičkari, kakor doli po Kranjskem. Delo, neumorno delo za narod, to nas bo rešilo. Izvolite?« je povlekel iz notranjega žepa zgazjeno novino ter jo potisnil pred Anico.

»Vražji agitator,« je planil Arbitr, »boš spravil svoje jugoslovansko! To ni za gospodične in tudi za nas ni. Mi smo Slovenci in ostanemo Slovenci. Naše slovstvo, naša literatura —«

»Cankar mi ne ugaja vedno,« je skušal Vremelj podžgati Arbitra.

»Ah kaj Cankar!« je zamahnil ta. »Cankar je fuč. Cankar se je zapil.«

»Glejte, da se ne zapijete tudi vi,« je svarila Fani.

»Upam, da se mi bo posrečilo,« je vrtoglavlil ogovorjenec. »Ker, gospodična: tradicija, tradicija! Vsak naš umetnik se mora zapiti, če kani izpolniti svojo misijo. Cankar je premeril pravzaprav še najbolj idealno svojo slavno pot. To je tip našega umetnika, tip, vam pravim, domovini vlačugi v ponos in veselje, in vsem bi moral biti zvezda severnica, kaži-pot, nedosegljiv ideal. Ampak domovina preboli tudi njega, kakor je prebolela Prešerna in druge. — Pozdravljeni, gospod doktor! Kod ste romali danes tako dolgo?«

»O, o, prirastek, in celo ženski!« se je čudil novi prišlec in se motal s cilindrom v roki med zrcalom in gosti, kakor bi tuhtal, kako naj prileže zadosti koketno iz suknje. Nakonci se mu je vendar posrečilo razkazati gospodičnima v najugodnejše zvijuganih črtah svojo leporaslo, vtiško postavlo.

»Kar sem — plešo v kot!« je vabil Arbitr neusmiljeno in predstavljaj: »Doktor Zapičun, naš rojak, začasno tukaj.«

»V antropološkem društvu sem se zakasnil,« se je opravičeval go-spod doktor. »Po mojem predavanju

se je debata nepričakovano zavlekla.«

»Boste predavali tudi v domačem društvu?« je poizvedoval Vremelj.

»Če me oficijelno naprosijo. Usiljevati se jim ne maram.«

Pomenek se je motal, motal in se včasih tudi zamotal. »Preheterogeni elementi,« se je nasmehnil gospod doktor zase in sprožil kakšen kamenček v gori svoje nabrazženosti, da je drča zopet zažuborela. To uspešno taktiko so tudi drugi kmalu izpregledali in jo verno posnemali. Zdaj je zdrknila temu, zdaj onemu katera tistih silnih besed z jezika: psihologija, Balkan, Rodin, panslavizem, Tolstoj, radijoterapija, Zupančič.

Med enajsto in polnočjo sta gospodični povedali, da gresta spat. Arbitr je protestiral, da Dunajčani ne hodijo s kurami spat.

»Tudi medve ne misliva spati s kurami,« se je odrezali Fani, »ampak sami.«

Spremili so torej gospodični do njunega stanovanja in se nato odpravili proti rotovski kleti.

»Simptični punc,« je glosiral dr. Zapičun.

»Nista niti toliko goski, kolikor bi bil človek upravičen pričakovati,« je prikimal Arbitr. »Ker domovina — Bog nas varuj.«

»Ta ciganija ni za naju,« je glosirala Anica, ki je doma pred zrcalom vtikala frizuro v nočno mrežico.

»Jim delaš krivico,« je ugovarjala Fani in smuknila v postelj. »Ta Arbitr, ki upa, da se bo zapil, oni suhi Jugoslovani, Parižan Djabekle — sami originali.«

»Hvala za take originale. Ti jih prav privoščiš. Kvasijo in kvasijo, da človek ne ve nikoli, kaj. In ta Zapičun zapičunasti: že pri mizi me je prebadal z očmi, po cesti toliko, da se mi ni zapilil v krilo. Bogve kakšne golazni so vajeni.«

»Saj hočeš biti prava, pristna študentka,« se je smejala Fani.

Anica je počasi odgrnila svojo posteljo ter se ozrla k Fani.

»Ah Fani!« je vzdihnila, »jaz sem tako žalostna, tako žalostna. — Pusti me k sebi!«

Približala se je proseče in legla k prijateljici.

»Tako žalostna,« je ponovila, objela Fani in se razjokala.

»Ah, ti neumna Anica,« jo je Fani pritiskala nase in jo gladila po laseh. »Veš, kaj ti je — ko bi imela namesto mojega telesa kakšno drugo v rokah, kaj mogoče?«

»Uh, spaka, kako si hudobna!« jo je Anica pahnila od sebe.

Fani jo je vlovila in se je še tesneje oklenila:

»No, no, no — nisem mislila nič slabega,« jo je skoro maternsko tolažila.

Anica se je prepustila objemu, zarila glavico v Fanine prsi in stokala. Ko ji je odleglo, je potegnila s spodnjim robom nočne obleke prek oči in obraz se ji je mahoma razvedril:

»Kako si dobra, Fani! Če bi ne imela tebe, kako bi prestala v tem Babilonu?« Znova jo je burno objela in jo smehoma poljubljala.

»Bi že prestala,« se je branila Fani. Ko jo je videla naenkrat tako razigrano, se ji je mahoma zazdelo, da pritiska iz gole bahavosti svoja dva trda grička tako nasilno v njena mehkejša in za spoznanje viseča. V resnici sta bili obe istih let, a bogve po katerih zakonih je zunanost kazala Anico za štiri, pet let mlajšo nego krstni list, dočim sta pri Fani hodila krstni list in zunanost roko v roki.

»In zdaj konec teh otročarij — jaz sem zaspala,« je odločila Fani.

»Ná, ná, klada lesena!« se je Anica za slovo z očitno objestjo povajjala po njej in pocmokala z jezikom po njenem obrazu.

»Nehvaležnica,« je Fani še z no-go brcnila izpod odeje za njo.

Anica je upihnila luč in se hihtaje zarila v svojo postelj.

(Dalje priložniti.)

zvitemu Bilinskemu, naj postane Dlugosz minister in — čez deset minut je bil že Dlugosz res minister. Ministrski predsednik grof Stürgkh ga je tako malo poznal, da še njegove imena ni vedel, ampak se je šele iz priročne knjižice podučil, kdo je ta novi minister in kako se piše! Tako površno se je vse izvršilo, da je Dlugosz naenkrat v cesarjevem lastno-ročnem pismu dobil plemski naslov, o katerem noben Dlugoszev prednikov nič ne ve. Če bi bil to velikansko nerodnost storil kak ministrski uradnik, bi ga seveda v tisti uri spodili v penzijo. Grof Stürgkh pa bo to »popravlil« na ta način, da Dlugosz v cesarjevem odločilnem listu ne bo več imenovan kot plemič. Navadno je narobe: če postane kdo minister, ni še »von«, a kadar gre, dobi plemstvo, Dlugosz pa je bil »von«, ko je postal minister in ko pojde, ne bo to več. Res, čudne so razmere v Avstriji! Če hoče kdo postati uradni sluga, se njegova preteklost bolj natančno preišče, kakor pri kandidatih za ministrske službe.

+ Izid ožjih volitev v Idriji je pravilno sledeči: Glasov je bilo odanih 479. Od teh je dobil narodno-napredni kandidat Engelbert Gangl 242, klerikalec Mihael Arko 202, neveljavnih je bilo 6, praznih pa 29. Volitev se je le ob sicer živahni agitaciji izvršila povsem mirno. Volitve se ni udeležilo le 8 volilcev.

+ Iz deželnega odbora. Proračunski provizorij: Večina sklence naprositi najvišjega pritrdila sklepu, da se sme za leto 1914 provizorično pobirati deželna naklada v dosedanjih visokosti. — Proti glasu naprednega odbornika se razveljavijo vsled pritožbe Ivana Štefeta, oz. nekoga A. Vodnika sklepi občinskega sveta ljubljanskega, s katerim se je znižala dnevna koncertna taksa kavarnarjema Krapež in Miholič, odredilo zaradi neodpravičljive nesnage začasno zaprežje Strojarske steze ter oddalo brez razpisa mestne vožnje dosedanjemu podjetniku K. Kušarju. — Ista večina sklence prošnjo na c. kr. državno policijo, da naj bo strožja pri dovoljevanju godbenih in plesnih licenc v ljubljanski okolici — zlasti v prepovedanem času! Pritožujeta se namreč posebno župan na Viču in v Mostah (!!), da je v njunih občinah preveč pohujšanja. — Primankljaj prispevka za telefonsko zvezo Postojna naj po mnenju deželnega odbora pokrije jamski fond. — Korektura deželne ceste Sv. Križa-Mirna se odda najnižjemu ponudniku tvrdki Fischer in komp. za 152.000 K. — Za sedaj se izvrši le korektura pri Sv. Križu ter ima podjetnik kot delavce vporabljeni v prvi vrsti tamonje revne prebivalce. — Zgradba mostu Kočevska Reka-Borovec se iznova razpiše. — V prisilni delavnici se odda dobava kruha tvrdki Jean Schrey, dobava špecerijskega blaga tvrdki A. Šarabon, mesa g. I. Klemenču, masti Janko Predovčič. — Živnorojskima zadrugama Senožec in Struge se izplača predumoma obljubljeni državni prispevek. — Za agrarno cesto Jerleka - Koprivnik-Gorjuše se dovoli 33% deželni prispevek. — Projektovani avtomobilski zvezi Sodražica-Travnik-Rakek se načeloma ne bo ugovarjalo. — Od 2. februarja do 30. aprila 1914 se bo vršil tečaj za prvo pomoč pri porodu in neizgledah živine na Grmu. Sprejmejo se le posestniki in sinovi posestnikov, katerim je namenjeno posestvo. Prošnje do 18. januarja na dež. odbor. — Sklene se intenzivnejše podpiranje in pospeševanje umne sadje-reje. — Store se primerni koraki, da se ohrani, oz. pridobi deželi arheološko znamenit spomenik boga Mitra na Rožancih pri Črnomlju.

+ Imenovanje. Ministerjalni podtajnik v trgovskem ministertvu gospod dr. Leon Stare je imenovan ministerjalnim tajnikom v 7. činovnem razredu.

— Glavna posojilnica. Poravnava akcija med zadružniki in vlagatelji tega nesrečnega zavoda se bliža koncu. Tri četrtine vseh vlagateljev (upnikov) je že podpisalo 30% izjave. Tudi zadružniki so se na tozadevne pozive pridno odzvali vabilom likvidacijskega odbora. Med vlagatelji in tudi med zadružniki se pa nahajajo nekateri, ki nečejo nič slišati o poravnavi. Vsako dokazovanje, da je v njih lastnem interesu, da se poravnava kmalu izvrši — je zaman. Eni trdijo, da nečejo ničesar izgubiti, drugi, da nečejo ničesar plačati. Slohodno jim. Tem velja nastopna razložba: Poravnava se bo izvršila tudi brez njih. Onim vlagateljem, ki so pristopili poravnavi, bo izplačal likvidacijski odbor do 1. julija 1914 dogovorjenih 30% njih likvidnih terjatev iz denarjev, ki jih bo prejel od članov, ki so podpisali tozadevne izjave. Ker si bo moral likvidacijski odbor zasigurati prispevke pri onih zadružnikih, ki so pristopili poravnavi, se lahko zgodi, da ne bo došlo ono, dasi malo število vlagate-

ljev, ki po svoji neprevидnosti noče pristopiti k poravnavi, niti teh ponujenih 30%. Obenem opozarjamo tudi one zadružnike, ki nečejo ničesar slišati o poravnavi, da bodo izročeni na milost in nemilost onim vlagateljem, ki se niso poravnali. Eni kakor drugi si naj pripišejo posledice svoje trmoglavosti.

— Smrtna kosa. V soboto zvečer je umrl po dolgi in mučni bolezni v starosti 23 let gospod Ivan Franzl, sin g. Henrika Franzla, posestnika in tovarnarja v Ljubljani. Pokojnik je bil inteligenten mladenič, ki je s svojo pridnostjo in izrednimi talenti absolviral z izbornim uspehom šolo za delovodje v Brnu, a mu je kmalu neizprosna smrt prestrigla načrte in cilje, ki jih je nameraval vresničiti v življenju. Globoko žalujoči narodni rodbini naše iskreno sožalje.

— O pravnem stališču žene v Avstriji je predaval v soboto zvečer v dvorani »Mestnega doma« sodni svetnik dr. Fran Mohorič v Ljubljani. Predavatelj si je izbral, kakor je pokazal obisk in posebno učinek predavanja vrlo zanimiv tema, o katerem se pri nas javno še ni veliko govorilo. Glavno vsebino predavanja priobčimo v sredo.

— Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica v Ljubljani, Wolfova ulica št. 10, I. nadstropje, naznanija, da se na Božič in Stefanovo ne bode uradovalo. Vodstvo ima nadalje prijetno dolžnost izreči tem potom javno zahvalo zlasti g. Arcetu, poštnemu blagajniku, ki je parkrat poslal zelo lepe in vrednostne knjige knjižnici v dar. Dalje pa tudi g. dr. Levičniku, predsedniku deželnega sodišča v pokouju, in g. Bleiweisu ml. Naj bi našli mnogo posnemalcev! — Obenem opozarja vodstvo one čitatelje, ki mesece in mesece ne prinese knjig nazaj, da se izterjajo sodnim putem take knjige. Za se ognejo takim neprijetnostim, naj vrnejo knjige!

— Knjižnica gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj je odprta na praznik sv. Stefana dopoldne od 10. do 12. mesta v četrtek na Božič. V sled naraščajočega prometa je za zimske mesece odprta tudi ob nedeljah dopoldne poleg torčkov, četrtkov in soboto, ko posluje od pol 7. do pol 9. ure zvečer. Knjižnica je nastanjena na Vožarskem potu št. 2, koncem Florijanske ulice in začetkom Karlovske ceste.

— Igra na šahu. Partije na šahu, ki jih je v soboto igral znani šahovski mojster g. inženir Vidmar, so se končale tako, da je Vidmar dobil 19 partij, ena je končala z remi, dve pa je izgubil Vidmar.

— Specijalizirani smodk in smodčič se dobe sedaj v vseh večjih trafikah, na kar občinstvo zasti sedaj pred prazniki opozarjamo.

28 let v ženski obleki. — Premeten navilhanec. Pred približno enim mesecem ste prišli v pisarno Kmetetza, zastopnika Austro - Amerikane v Ljubljani, dve deklici iz Sela pri Moravčah s prošnjo, da jih odpravi pisarna v Ameriko in sicer v Cleveland. Preskrbljeni s potrebnimi listinami, z voznimi listki in z denarjem sta se odpeljali potnici Marija Cerar in Fani Grošelj v Ameriko. Na parniku, na katerem sta se vozili omenjeni potnici, je ukradel malo pred prihodom v New York neki Rus svojemu sopotniku ves denar. Razširila se je vest, da se skriva tat na parniku in sicer preoblečen v žensko v ženskem oddelku. Preiskava je zadela tudi potnico Marijo Cerarjevo, kot nenavadno krepko in koščeno žensko, in dognala, da je Marija Cerarjeva pristen fant in seveda tudi tat. — Toda veselje policije ni trajalo dolgo. Cerarjeva se je izkazala z listinami kot ženska, imela je poleg tega tudi krasno do pasu segajoče naravne lase in iskati so morali tate naprej. Končno so ga tudi našli. Pri izkrcanju pa so kljub temu Cerarjevo zadržali in jo izročili zdravniškemu oddelku med tem ko so njeno sopotnico poslali naprej. Ločitev je bila grenka. Zdravniki so dognali, da je Cerarjeva kljub njenim listinam in krasnim lasem vendarle možka, in so jo pridržali. Odrezali so lase, oblekli zagonetno potnico v možko obleko in jo poslali nazaj v Evropo, da tam rešijo domačo oblast čudno zagonetko. In fant Marija Cerar se je vrnil v domovino. Tu se je dognalo sledeče: Cerarjeva mati je hotela imeti na vsak način hčerko, dasi jih je imela že več. Ko je otrok, ki je bil rojen l. 1885., prišel h krstu, je napravila mati tako, da je bil krščen za punco. In punca je ostala, tudi, ko je bilo treba obleči hlače. Dokler je bil otrok še neveden, ga je gojila mati kot punco, ko se je otrok zavedel svoje-ga spola, mu je ugačalo, da je ostal še nadalje punca. In ta punca je bila prav pridna, imela je pozneje kot pridno, varčno ter premožno dekle tudi več snubcev, toda omožilo se ni. Njena intima prijateljica je bila Fani Grošelj. In to je bilo za oboje usodno, Fani Grošelj ni marala klicati do-

mače babice, Marija Cerarjeva pa ni hotel tako končati svoje komedije v domovini. Ruski tat na parniku je to povzročil. Cerarja so v soboto prekrstili iz Marije v Jožeta, ker se je izkazal vsestransko kot pravi fant, in bo ostal kot tak še tri leta v domovini, dasi ga željno pričakuje njegova Fani v Ameriki, kjer bo dobil potomca. Jože Cerar je bil tudi pri naboru, toda za sedaj še ni potrjen. Je jako dobre volje, dasi mu je bolj ugajala ženska vloga in bo nastopil baje za ta čas, ki mu je usojen biti v Evropi, nekje v službo, kjer bo opravljal možka in ženska dela.

Amerikanske novice. Smrtna nezgoda rojaka. V Herminie, Puebla, je v premogokopu ponesrečil Fran Gradišek. Plast premoga in škrolovine mu je padla na nogo ter mu jo zdrobila. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je pa kmalu umrl. — Umrli je v Murray, Utah, Fran Hoffman, lastnik mesnice. Doma je bil iz Cerknice. Zapustil je vdovo in pet neodrastlih otrok.

Slednjič sama, veseloigra v 4 delih dosegla je včeraj v Kino »Ideal« največji uspeh smeja. Če rečemo da sledi dovtip dovtipu, da je eden položaj bolj kritičen kakor drugi, da razvija Donat neprecenljiv humor, da se eno uro pozabi na vse, samo ne na smeh, tedaj smo opisali film. — Mnogo zanimanja vzbuja nežni ples »tango«, ki se predvaja tudi pri popoldanskih predstavah. Tudi druge slike krasnega sporeda so prvovrstne. Ta izvanreden spored se predvaja do torka. Na Sveti večer je kinematograf zatvorjen.

Ogenj v dimniku. V soboto okoli 7. zvečer je bila rešilna postaja obveščena, da gore saje v dimniku v železničarskih hišah na Resljevi cesti. Na lice mesta se je odcepil oddelek gasilnega društva, ki pa ni stopil v akcijo, ker so ogenj že preje domači pogasili.

Smrti vsled padca. Kakor smo že poročali, je dne 13. t. m. popoldne električni voz v Florjanski ulici podrl 60letno Marijo pl. Jerinovo, katera je pri padcu zadobila take poškodbe, da so jo morali prepeljati v deželno bolnišnico. Žena je umrla in v soboto so jo pokopali.

Nesreča. V soboto je prodajalka Jaslic Marija Škerjančeva na Vodni-kovem trgu tako nesrečno padla, da si je zlomila levo roko. Prepeljali so jo na dom.

Priloga. Današnji list ima za cenjene naročnike v mestih izven Ljubljane priložen koledar Kreditnega zavoda v Ljubljani.

Narodna obramba.

»Branibor«. V soboto se je vršil občni zbor obrambnega društva »Branibor«, na katerem so poročali predsednik notar Hudovernik, tajnik Beg in blagajnik Jug o delovanju društva v preteklem letu. Na podrobnosti poročil se ne moremo spuščati. Delovanje je bilo sicer skromno zaradi skromnih sredstev, vendar pa je opaziti zelo krepko napredovanje. V odbor so bili izvoljeni gg.: notar Hudovernik, urednik Pustoslavšek, dr. Šavnik in inženir Mačkovšek. Posebna zahvala se je izrekla dr. Kodermanu in prof. Perušku, ki se preselila na Dunaj, ter je bil na njegovo mesto izvoljen nadrevident južne železnice g. Potočnik. Koncem občnega zbora se je razvila zelo zanimiva debata o društvenem koledarčku in raznih drugih zahtevah društva.

Razglednice družbe sv. Cirila in Metoda za Božič, oziroma Novo leto ne izidejo radi tiskarskega gibanja. Rodoljubni krogi naj se zadovoljeje z razglednicami, s katerimi družba še razpolaga, in naj vporabijo to priliko, da se izprazni stara zaloga.

Družbi sv. Cirila in Metoda je izročila nekdanja Urbančkova družba na Ježici 121 kron 13 v. Blagopokojna gospa Franja Velkavrh je volila družbi 400 kron, rajni g. Jakob Pukl 200 K. — Gdčna. Cika Konšek na Trojanah je nabrala veselo adventno nedeljo ob predstavi kinematografa 1 K 60 v. Keglaški poletni večeri v Sevnici so vrgli čistih 75 K 62 v, svoto je nakazala družbi podružnica v Sevnici. — G. dr. Janko Serbec v Celju je poslal 10 K mesto venca na krsto pok. g. lekarnarja Josipa Močnika v Kamniku. Pri kvartanju v gostilni Muha, Lovek na Krasu, se je nabralo za družbo 2 K.

Ciril-Metodove podružnice in oskrbnike družbinih nabiralnikov prosimo, da odpošljejo svoje prispevke po položnici ali poštini nakaznici do 25. decembra t. l. vodstveni blagajni.

Iz Jesenic. Miklavžev večer, katerega je priredila ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda dne 8. decembra za tukajšnji vrtec, je bil neopisljivo lep. Vsa čast marljivemu odboru, kakor tudi gdč. vrtnarici. Otroci so bili obdarovani z oblekami in s pecivom, kar je stalo podružnici mnogo denarja.

Društvena naznanila.

Občni zbor društva slovenskih profesorjev se vrši v soboto, dne 27. decembra 1913 ob 9. dopoldne v mali dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Poročilo odbornikov in preglednikov. 3. Predlog odbora za povišanje članarine. 4. Referat dr. Josipa Debeveca o društvenem glasilu. 5. Dr. Beuk - dr. Lončarjev predlog o smeri društvenega delovanja z ozirom na stanovske interese. 6. Volitev predsednika in pet odbornikov. 7. Eventualni referati in resolucije: o zavarovanju učiteljev, o zadnjih imenovanjih in drugi. 8. Slučajnosti.

Slov. pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« vabi že sedaj na svoj Silvestrov večer, ki bo v sredo, dne 31. decembra v veliki dvorani »Mestnega doma«. Spored obseza pevski in zabavni del. Po polnočnem pozdravu alegorija, nato veselo rajanje do jutra. O podrobnostih prihodnji teden več.

Dne 5. januarja 1914 priredi društvo nižjih mestnih uslužbencev predpustno veselico v »Mestnem domu«. Veselilni odsek je zastavil vse moči, da se bo vsak udeleženec kar najizborneje zabaval. Kakor pri lanski veselici, je tudi pri letošnji skrbljivo, da nas pevski odsek razveseli z lepimi petjem. Kar se pa tiče postrežbe, je tudi najboljšje skrbljivo. Društvo pričakuje, da bo slavno občinstvo pridno kupovalo vstopnice, ki jih prodajajo člani že sedaj. Veselica se vrši v korist podpornemu skladu društva nižjih mestnih uslužbencev.

Prosveta.

Hrvaška opera gostuje v Ljubljani danes in jutri večer ter uprizarita noviteto »Zongler M. B.« Partijo fra-tru pesnika je prevzel, da omogoči predstavo, prvi lirski tenor gosp. Tadej Lowczynski, ker je gosp. Strmac, ki poje navadno to partijo, zadržan z opereto v Zagrebu. Gosp. Lowczynski je te dni zelo uspešno gostoval v »Ljudski operi« na Dunaju, kjer bo angažiran za prihodnjo sezono. — Lož, ložnih sedežev, balkonskih sedežev je še nekaj za nočnejšo in jutrišnjo predstavo na razpolago.

»Svetinova hči«. Mislim, da ni nikogar med prijatelji gledališča, ki bi se ne bil veselil gosp. Borštnika v Ljubljano. Menim pa, da je imel vsakdo pred očmi dobre drame, kjer bo nastopal naš cenjeni rojak v odličnih vlogah. Pričakovali smo zanimivega repertoarja in zdaj vidimo naenkrat, da se je zarila drama nekam daleč nazaj, tja v tisti naivni repertoar, ki je navduševal pred dvajsetimi in tridesetimi leti. Doživljamo v letošnji sezoni premiere okostenelih burk in glum, ki ne privabijo v gledališče ne navadne publike, niti ne višjih slojev. Starejšim, ki te igre poznajo iz prejšnjih dni, se več ne ljubi posecati zaradi njih gledališča, mlajši vidijo eno in ta jim zadostuje za vse. Zdej bi bil morda še čas, da se prične z delom, da se dvigne repertoar, ali kmalu bo prepozno in dramska sezija letošnjega leta bo končala z gosp. Borštnikom na čelu tako žalostno in tako brez spomina, kakor še nobena na našem odru. Mi vzpodbujamo, mi opozarjamo, mi čakamo. — »Svetinova hči« je stara genljiva šara, neprimerna za večerno predstavo, mogoča morda kot popoldanska uprizoritev po najnižjih cenah in v največji repertoarni stiski. Igralci so bili dobri, obisk slab. P.

Književnost.

— Knjige »Matiče Slovenske« se dotikujejo. Med letošnjimi knjigami utegne največ zanimanja vzbuditi izviren roman »Gospodin Franjo« iz peresa g. pisatelja Podlimbarskega in pa knjiga »Hrvatskosrbske narodne pesmi« (junaške). Roman ima za snov zelo aktualno narodno kulturno vprašanje. Hrvatskosrbske nar. pesmi imajo obširne stvarne uvode in jezikovni komentar; nekaj jih izide v cirilici; dodan bo knjigi tudi zemljevid pokrajini, ki se omenjajo v pesmih. P. n. gg. poverjeniki in člani, ki se še niso priglasili, naj to store čim prej (članarina 4 K). Ker bodo stroški za letošnje knjige posebno veliki, je želeli, da se prijavi čim več novih članov.

— Mrtvi kapitali, slavonska povest Josipa Kozarca, enega najmarkantnejših slavonskih pisateljev, je pravkar izšla v slovenskem prevodu. V »Mrtvih kapitalih« rešuje Kozarac znamenito gospodarsko-socijalno vprašanje, opozarja, da je v Slavoniji mnogo plodne zemlje, a neobdelane. To je »mrtve kapital«, ki ga je treba oživiti. Kozarac vidi povsod mrtve kapitala. Vse drvi na lov za uradnimi mesti, samo da je »gospode«, četudi občinski pisar in ima svojo »mesečno« plačo. Za dijaka, ko polo-

ži maturo, so edini idealni poklici: profesor, medicinec, jurist, duhovnik. Nikdo se noče posvetiti poljedelstvu, obrtu ali trgovini, da bi dvignil blagostanje svoje in naroda. Prevladuje med celo človeško družbo nezdravo naziranje, da je samo oni »gospode«, da je samo oni »človeke«, ki dobiva mesečno plačo, četudi pri tem strada. In tako nastaja nadprodukcija uradništva, a drugi poklici se zanemarijajo. Broširan izvod stane 1 K 50 v, v platno vezan 2 K 50 v.

Vse tu naznanjene knjige se dobivajo v »Narodni knjižarni« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Izpred sodišča.

Duhovnik, ki ponareja podpise. Pred ukrajinski sodiščem Landstrasse na Dunaju je tožil pater Julijan Lukaszkiwicz predsednika poljske šolske družbe na Dunaju, krznarja Ladislava Glowinskega, zaradi razžaljenja časti, ker je ta v neki civilni razpravi rekel, da je pater Lukaszkiwicz ponarejal podpise. Obtoženec je nastopil dokaz resnice. Svak pater Lukaszkiwicz, vpokojeni železniški mojster Kazimir Zacharski iz Sanoka v Galiciji, je izpovedal sledeče: Leta 1896. je pater priredil romanje v Lurd in po njegovem naročilu je dal Zacharski nalepiti oklic po Tarnovu. Ko je krakovski stolni kapitel to izvedel, je odzval patru Lukaszkiwiczu priredbo romanja ter poveril patra Smoczinskega. Lukaszkiwicz mi je nato narekoval odprto pismo na krakovskega knežsko škofa Puzyrno, v katerem je ostro napadal stolni kapitel in župnika Smoczinskega. Obenem me je pozval, naj podpišem pismo z imenom »Michael Borofka«. Ko tega nisem hotel storiti, je Lukaszkiwicz sam podpisal to tuje ime. Drugič mi je poslal Lukaszkiwicz iz Trsta štiri zaprta pisma z naročilom, naj jih vržem v poštne nabiralnik. Priča Stefanija Babinista, hči prejšnjega hišnika v hiši poljske šolske družbe, je izpovedala, da jo je pater Lukaszkiwicz večkrat pozval, naj podpiše popisane in prazne listke z imenom svoje matere. Stori la je to, ne da bi vedela čemu. Enkrat, ko je tak listek podpisala, je rekla: »Zdej lahko revidirajo.« Obtoženec je bil oproščen, ker se mu je posrečil dokaz resnice.

Razne stvari.

* Steklina. Iz Vilne poročajo: V Pasteurjev zavod so pripeljali 24 re-alcev iz Pleskava, ki jih je popadel stekel pes.

* Eksplozija smodnika. Iz Inomosta poročajo: V kannolomu pri Rankweilu na Predarlškem se je dogodila velika eksplozija smodnika. Sedem delavcev je bilo deloma težko, deloma lahko poškodovanih.

* Vulkaničen izbruh na Hebridi. Iz Sidneya poročajo: Parnik »Pacific«, ki je priplul v petek v sid-nejsko pristanišče, poroča grozne posameznosti o vulkaničnih izbruhih na Hebridi. 400 do 500 oseb je bilo ba-je usmrčenih.

* Aeroplani v boju. Iz Madrida poročajo: Poslednjega boja z Maročani pri Tetuanu so se udeležili tudi zrakoplovci v aeroplanih, ki so metali bombe. Maročani so v paničnem strahu pobegnili v gore. Na bojišču so našli 200 mrtvih.

* Slikarji — ponarejevalci denarja. Iz Novega Jorka poročajo: V Montrealu je policija aretirala pet oseb, med njimi štiri dobro znane slikarje, ki so ponarejevali stoderarske bankovce ter jih širili po Kanadi. Tiskarno so imeli v gozdu.

* Izgredi hrvaških delavcev. Iz Solnograda poročajo: V Saalfeldnu je prišlo v soboto med hrvaškimi delavci do izgrediv. Neki delavec je poskušal orožniku, ki jih je miril, iztrgati puško. Orožnik pa ga je z bajonetom sunil v stegno. Zadel je žilo odvodnico, vsled česar je delavec izkrmavrel ter v par minutah umrl.

* Namesto lisice se je sam zadušil. Iz Vetralle v Italiji poročajo: Kmetovalec Barbarotti je zapazil, da dela lisica med njegovimi kurami veliko škodo. Zasledil je tudi podzemeljski rov, v katerem se je lisica skrivala. Pred vhodom je zapalil slamo in žvepel, da zadušil lisico. Vendar pa je bil tako nepreviden, da je prekmalu stopil s svojo materjo v rov. Oba so našli čez par ur zadušena. V rovu je bilo tudi mnogo kač, ki so bile deloma mrtve, deloma napol mrtve.

* Monna Lisa. Iz Rima poročajo: Giacomso v soboto pripeljali iz Florenco v Rim. Spremljali so jo ravnatelj starin in lepih umetnosti, dr. Ricci, muzejski ravnatelj v Florenci Piggli, en policijski uradnik in dva karabinerja. Ko je dr. Ricci stopil iz voza, sprejeli so ga ministrski predsednik, naučni minister in mnogo častnikarjev. Sliko so izročili francoskemu poslaniku Barrère ter jo po-

tem shranili v Palazzo Farnese, kjer bo dva dni razstavljena proti vstopnini. Vstopnino bodo nakazali dobrodelnim italijanskim družbam v Parizu.

Amurska železnica dograjena. Gigantično delo sibirski železnice je bilo dokončano z gradbo amurske železnice. Sibirski železnica je dozdaj vodila čez Samaro - Ufu - Kurgau - Omsk - Krasnojarsk - Irkutsk k Bajkalskemu jezeru, od tam na Čitu - Chabin in do Mukdena oziroma do Vladivostoka. Zdaj so pripojili k tej železnici tudi Blagoveščensk na Amurju, tako da bo zdaj mogoče voziti se s Čitu na Strjenski, Blagoveščensk do Nikolajeva in do Chabarovska. V Sibiriji ima Rusija še važno progo Orenburg-Kazalinok - Turkestan, ki bo brezdvomno še vezala Indijo z Rusijo.

Ključavničarski pomočnik pevec. V dvornem gledališču v Kasse lu je pel ključavničarski pomočnik Fran Bachmann Sarasta v Mozartovi operi »Čarobna piščal«. Star je 32 let in je dozdaj delal v Kasselski tovarni za lokomotive tvrdke Heutschel in sin. Poje bas. Njegov glas je bil krasen in dobro izšolan. Gledališče je bilo razprodano. Prvi umetniški debut Bachmannov je imel popoln uspeh. Predstavo so obiskali skoraj vsi tovariši - delavci Bachmannovi. Par dni pred tem je debutoval v slavnem milanskem gledališču »Scala« novi tenorist Lazzaro, ki je bil prej tudi delavec. Pel je vlogo Uga pl. Eeste s fenomenalnim uspehom v novi operi »Parisiana«, ki jo je uglasbil Pietro Mascagni. Lazzaro je doma na Španskem in kritika mu proročuje skoraj enako karijero, kakor Caruso, ki je, kakor znano, izučen mehanik.

Telefonska in brzajavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 22. decembra. Zbornica je danes silno slabo obiskana. Treba je bilo poslance iskati po vseh lokalitah, da je bila zbornica sklepna. Nadaljevala se je specialna debata o predkazih. Prvi je govoril Čeh Stanek strogo opozicionalno, nato neki Rusin, ki govori ob 2. popoldne že tretjo uro. V zbornici je navzočih samo 15—20 poslancev. Položaj je popolnoma nejasen, gotovo pa je, da so izginili zadnji upi, spraviti proračun in finančni načrt pod streho, tako da je ex lex ali § 14. neizogiben.

Odstop ministra Dlugosza.

Dunaj, 22. decembra. Ministrski predsednik je bil včeraj pri cesarju v avdienci ter mu je predložil demisijsko ministra Dlugosza. Odločitev bo razglašena najbrže šele po praznikih, gotovo pa je, da bo cesar sprejel demisijo.

Krakov, 22. decembra. Poljski listi zatrjujejo, da bo obenem z ministrom Dlugoszem odložil svoj državnozbornski mandat tudi poslanec Javorski, ki je vsled ministrove afere kompromitiran.

Smrtna kosa.

Ptuj, 22. decembra. Danes je tu umrl po dolgi bolezni nadučitelj na slovenski okoliški šoli v Ptuj gosp. Ivan Kankler. Pogreb bo dne 24. decembra ob 3. popoldne.

Hrvaška.

Budimpešta, 22. decembra. Ban Skerlec je dospel sem ter poročal ministrskemu predsedniku o volitvah in pogajanjih z voditelji koalicije. Delazmočnost hrvaškega sabora je zajamčena, ker so vse stranke obljubile, da ne bodo uprizorile v saboru obstrukcije, marveč bodo nastopale k večjemu kot opozicija.

Dunaj, 22. decembra. Hrvaški ban Skerlec je bil danes opoldne od cesarja sprejet v avdienci, v kateri mu je poročal o volitvah ter se posvetoval o prvih nalogah novega hrvaškega sabora. Zvečer se je ban zopet odpeljal v Zagreb.

Valerijan Pribečević.

Novi Sad, 22. decembra. »Zastava« poroča, da bo v kratkem imenovan Valerijan Pribečević, eden glavnih obtožencev v famoznem veleizdajniškem procesu, za srbskega škofa. Valerijan Pribečević je brat voditelja hrvaško - srbske koalicije, izučil se je na Ruskem in je bil profesor na duhovniškem seminarju v Karlovcu.

Ožja volitev v Bosni.

Sarajevo, 22. decembra. Pri sobotni ožji volitvi v srbskem volilnem okraju Tuzla - Bjelina - Brčka - Srebrenica je bil izvoljen kandidat skupine Otačbina, Vaso Crngorčević.

Bosanske železnice.

Dunaj, 22. decembra. »Neue Freie Presse« poroča, da bo vsebo-

val proračunski provizorij, ki bo stopil v veljavo s pomočjo § 14., tudi prvi obrok avstrijskega prispevka za bosanske železnice. Prvi obrok na 60 let razdeljenega kredita znaša za oba dela monarhije 4.858.086 K. — Predloga je bila v ogrskem državnem zboru sprejeta v tretjem branju, avstrijskemu državnemu zboru pa je bila šele pred kratkim predložena in je izzvala, zlasti zaradi protežiranja Ogrske, mnogo kritike.

Francoska zbornica.

Pariz, 22. decembra. Ministrski predsednik Doumergue je v zbornici izjavil, da bo podal v sredo obširno poročilo o zunanjem položaju in zlasti o orijentskih zadevah.

Francoska vojska.

Pariz, 22. decembra. Senat je sprejel predlog, da se odslej naprej vpelje obligatorično cepljenje proti legarju.

Mona Lisa.

Rim, 22. decembra. Mona Lisa je bila danes slovesno izročena francoskemu poslaniku.

Dogodki na Balkanu.

V Albaniji se koljejo med seboj.

Belgrad, 22. decembra. Že dva dni je slišati ob meji, zlasti ob Dibri in Ohridi močno streljanje pušk in topov. Srbski krogi so mnenja, da je prišlo do bitke med četami Izmail Kemala in Esad paše. Vojno ministristvo je poslalo na mejo močna ojačenja.

Srbija.

Belgrad, 22. decembra. V novem načrtu o organizaciji srbske vojske je določena ustanovitve 12 pešpolkov in 2 divizij kavalarije za časa miru.

Belgrad, 22. decembra. Vsled bombnega atentata, ki ga je izvršila neka bolgarska četa na železniškem mostu pri Demirkapu, je bila vojaška straža ob železniških progah ojačena.

Srbsko - turška mirovna pogajanja.

Carigrad, 22. decembra. V soboto so bila srbsko - turška mirovna pogajanja končana. Pogodbo podpisajo prihodnjo soboto.

Bolgarska.

Sofija, 22. decembra. Z vsoto govornostjo se zatrjuje, da je dosedaj obljubilo 16 poslancev agrarne stranke, ki so bili prej pristaši liberalne stranke, vladi svojo podporo.

Dunaj, 22. decembra. Po zanesljivih informacijah v jugoslovanskih krogih, je car Ferdinand odločen, vzdržati kabinet Radoslavov. Car je še enkrat naročil Radoslavovu, da naj poskusi na vsak način še enkrat kompromis z opozicionalnimi strankami in gre pri tem do skrajnih koncesij. Če se tudi to ponesreči, bo sediti razpust sabora ter se bodo razpisale nove volitve pod najhujšim pritiskom vlade, od česar si vlada obljublja vsaj zanesljivo večino.

Sofija, 22. decembra. Kongres agrarne stranke je sklenil, da odklanja vsak kompromis s sedanjo vlado, pač pa dovoli vodstvu, da se sme udeležiti eventualne rekonstrukcije kabineta.

Orientske železnice.

Dunaj, 22. decembra. O zaključku konferenc glede orijskih železnic je bil izdan sledeči komunik: Posvetovanja avstrijske skupine s francoskimi delegati so končana. Program poznejših sklepov je bil paragrafiran. Načrt grofa Vitalija, ki vsebuje ustanovitev dveh prometnih družb z eno francosko družbo za financiranje, je bil skoraj v celoti sprejet, ker se je posrečilo najti formulo, ki zadovoljuje upravičene interese monarhije. Te dni se predelajo še nekatera vprašanja z nemško - švicarsko skupino, nakar se sklepi predložijo vsem vladam v odobrenje.

Egejski otoki.

London, 22. decembra. Iz otomanskih krogov poroča Reuterjev urad, da je izrekla Turčija pred sklepom miru z Grško razne pridržke glede Egejskih otokov. Otomanska vlada je vedno trdila, da ni mogoče vzdržati miru v Mali Aziji, če otoka Kios in Mitilene nista turška.

Petrograd, 22. decembra. Predlog sira Edvarda Greya o vprašanju Egejskih otokov smatrajo v ruskih diplomatskih krogih kot zelo resen diplomatski dvoboj med trojevo in tripotentno. Dasi ravno Rusija na vprašanju Egejskih otokov ni zelo zainteresirana, bo vendar šla s francosko in Angleško in se ne bo ozirala na eventualni protest Turčije, zlasti ker se je ta meseca januarja t. l. podvrgla razsodbi velesil.

Turški državni zbor.

Carigrad, 22. decembra. Danes so se pričele volitve v novi turški dr-

žavni zbor. Mladoturki upajo na veliko večino.

Nemška vojaška misija v Turčiji.

Pariz, 22. decembra. Iz Petrograda poroča »Matin«: Nezačudenost z nemško vojaško misijo v Turčiji se vedno veča. Rusija je trdno odločena doseči pri svojih zavezniških finančnih bojkot Turčije. Temu nasproti je izjavila neka skupina nemških bank, da je pripravljena Turčiji posoditi 200 milijonov frankov.

Atene, 22. decembra. Po vzorcu turškega vzornega zbora se ustanovi tu poseben zbor, ki bo pod poveljstvom francoskega generala Eydoux.

Armensko vprašanje.

Frankfurt, 22. decembra. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: Porta je pozvala znanega armenskega državnika Bogoš pašo Nubarja, ki se mu sedi sedaj v Evropi ter se zavzema za ugodno rešitev armenskega vprašanja, v Carigrad, da poroča tam o svojih načelih za reforme v Armeniji. Bogoš paša Nubar pa je previdno odklonil povabilo.

Darila.

Slovenska Sokolska Zveza. IV. uradni izkaz daril in denarnih zbirk, ki jih je prejela »Zveza« v namestito odkupa cvetk povodom prepovedi sokolskega cvetličnega dne. Darovali, odnosno nabrali so p. n. gg.: Peter Sitar, Jesenice, 30 K; deški naraščaj »Sokola I.« I. oddelek 10 K 10 vin.; Mirko Tratnik 30 K; »Sokol«, Vransko, 20 K; A. Bončar 25 K; H. Kristof, Ptuj, 32 K, nabrano; L. Kaftan, Semič, 8 K, nabrano; dr. I. Jenko 20 kron; v gostilni »Lenassi«, Gor. Logatec, nabrano, 26 K; I. Pavšek 110 kron, nabrano; Konrad Brezovšek 2 K; dr. E. Šlajmer 20 K; med Srbi in Hrvati ob jubileju »Ljubljanskega Sokola« nabrano 17 K; »Idrijska sokolska župa« 200 K; »Sokol« v Postojni, 70 K; »Sokol«, Maribor, 101 krono; Slava Klobučar in Marija Pirh, tretja zbirka 29 K 40 vin.; za ostali ptič pri »Belem volku« 2 K; M. Domicelj, Rakek, 21 K, nabrano; pisarna dr. Tominka 5 K iz poravnave; Ana Petrovc, Domžale, 2 K; v gostilni A. Zajca, nabrano, 17 K 50 v.; dve uradnici 4 K; pri Majzelju nabrano 6 K. — V I. izkazu izkazali 817 K 85 vin., v II. 1005 K 63 vin., v III. 924 K 61 vin., danes 808 K, skupaj 3556 K 09 vin. Zvezino predsedstvo izreka bratsko zahvalo za nakazane zneske in se priporoča za daljno naklonenost. Z bratskim »Na zdar!« — Za predsedstvo: Dr. I. Oražen, starosta; L. Dermelj, blagajnik.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravničar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Vesolja do jedi

ne more imeti nihče kdor trpi na težkem telesnem zaprtju ali na slabi prebavi, zakaj takim ljudem je jed neprijetno delo, prebavljanje pa muka. Priporočamo našim bralcem pri motenju prebave, želodčnih krčih, gorečici, vzdigovanju, nedelavnosti črevesja, zaprtju in napenjanju Fellerjev staropreizkušene odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elsa kroglice«. Pospešujejo tek, urejajo prebavo, čistijo kri in se tudi ob toščatosti lahko rabijo. Pri tem so pa popolnoma neškodljive, voljnega, gotovega učinka in se dajo lahko tudi otrokom. 6 skatlic za 4 krone franko pošlje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzina trg št. 238 (Hrvaško), odkoder se obenem lahko naroči tudi Fellerjev bolečine tolažeči fluid z znamko »Elsa fluid«, 12 steklenic za 5 K franko.

Lilijskomlečno milo s konjičkom

Bergmanna & Co., Dččin n. l.

ostane prejkoslej nedosežno po svojem učinku proti pegam, dalje neupljivo za racionalno negovanje kože in lepote, kar potrjujejo vsak dan prihajajoča priznana pisma. Dobiva se po 80 h po lekarnah, drogerijah, parfumerijskih trgovinah itd. Istotako se obnaša Bergmanna lilijsna krema »Manera« čudovita za ohranitev nežnih damskih rok; v lončkih po 70 vinarjev povsod

Meteorološko poročilo.

dec.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
20.	2. pop.	749.4	—6.0	brezvetr.	jasno
20.	9. zv.	750.0	—10.0	sl. szah.	—
21.	7. zj.	750.4	—12.4	sl. jzah.	megla
21.	2. pop.	747.4	—7.7	brezvetr.	jasno
21.	9. zv.	746.5	—8.8	—	—
22.	7. zj.	745.0	—10.3	sl. szvh.	oblačno

Srednja temperatura sobote —8.6°, norm. —2.1°, nedelje —9.6°, norm. —2.2°. Padavina v 24 urah 0.0 mm in 0.0 mm.

Pokusite najboljša vina iz Goriške kleti na Starem trgu.

Rebula 1/2 litra	44 h
Istrijski refoško 1/2 litra	44 h
Muskatelec 1/2 litra	56 h
Cviček 1/2 litra	48 h
Cviček 1/2 litra čez ulico	44 h
Pelinkovec posebno dober 1/2 litra	80 h

Zlasti pa se priporoča belo istrsko vino pol litra po 36 vin.

Najboljše vedno sveže 4448

tirolsko la čajno maslo

od trdke »E. Hammerle sirarna in mlekarne Inomost« dobi se pri zastopniku Fran Železnik, Ljubljana, Sodna ulica št. 6/1.

Kavarna vso noč odprta

LEON

Gostilna

Florijanska ulica št. 6.

2 galanterista konteristinja

boljše moči, sposobna tudi za potovanje in

večja slov. in nemške korespondence, se sprejmejo takoj ali s 1. februarjem 1914.

Ponudbe pod »A. K.« na upravn. »Slov. Naroda«.

Postrežba točna! Cene solidne!

Prva največja domača in eksportna trdka! Zalagalatelj c. kr. armade, vojne mornarice, domobrancev itd

Glavni zastopnik največjih tovarn ur v Svici

Priporočano najboljšo

švicarske ure, Schaffhausen ure, Omega ure itd.

Najbogatejša zaloga briljantnih in drugih prstanov, uhano, verižic, zapestnic itd.

Namizno orodje. — Krasi nastavki iz srebra itd. itd.

» Najnovejši cenik brezplačno. »

Modni salon Stuchly - Maschke

3 Ljubljana, Židovska ulica, 3

Se priporoča na okusno izbiro zimskih klobukov in šport. čepic za dame in deklice.

Primerna božična in novoletna darila

po zelo znižanih cenah.

Poštna pomočnica

verzirana popolnoma v vseh poštah in brzojavah opravi, lahko majhen urad tudi samostojno vodi, zmožna slovenščine in nemščine, večja poleg tega tudi vseh trgovskih opravil v komptuarju, **išče službo.**

Prijazne ponudbe prosi pod: »M. D.« pošto ležeče Kotlje, (Kötelach) Eo-roško. 4536

Restavracija ali kavarna

v večjem trgu ali mestu, priznano dobro idoča, **se vzame v najem ali kupi s 1. svečanom 1914.**

Ponudbe se sprejmejo pod: »Ugodna kupčila«, pošto ležeče Borovlje, Koroško. 4534

Sveže prav dobro 4022

jetrne in krvave klobase

vsak torek in petek.

Vedno fino praško blago, kakor šunke, razne salame, hrenovke, prekajeno meso in kranjske klobase priporoča

Jan Chalupnik, prekažalec, Stari trg št. 19, Ljubljana.

DARILA

za Božič in Novo leto!

Glasovirje, pianine, harmonije, gosli, gitare, tamburice, okarine, orglice, harmonike, itd. ima v veliki zalogi in bogati izbiri po solidnih cenah.

G. F. Jurásek, Ljubljana, Poljanska cesta št. 13.

2 gospico

iz spoštovane družine, ki ima nedolžno minuloost, veselje do trgovine in čez 20 tisoč kron dote. bi se rad tem potom seznanil v surho ženitve mlad, inteligenten trgovec in veleposesnik v prijaznem kraju blizu mesta. je v dobrem položaju, ima najlepšo prihodnost in sprejme le resne ponudbe s točnim naslovom na upravnistvo »Slov. Naroda« pod »Srečna bodočnost« do 30. t. m. proti popolni diskretnosti. Če mogoče prosi se sliko priložiti. 4474

Ker ne zadostujejo dosedanje ordinacijske ure, sem primoran razširiti zobozdravniško prakso in ordiniram od danes za vsa zobozdravniška in zobotehnična dela vsak delavnik

od 7. dop. do 5. pop.

brez opoldanskega odmora.

Idrija, 12. grudna 1913. 4426

Dr. Branko Žižek

okrožni in zobozdravnik.

Sidro-Thymol-mazilo

za lahke doškodbe (rane), nezachlene rane in opekline. Doza K — 80.

Sidro-Liniment. Capsici compos.

Nadomestilo za sidro-Pain-Expeller

Botočine otajajučo mazilo za prehlajenje, geumitizem, trganje po udih, itd.

Steklenica K — 80, 1.43, 2. —

Sidro-Albuminat-železna-tinktura

Za malokrvnost in bledico.

Steklenica K 1.40.

Dobi se skoro v vsaki apoteki ali pa direktno v

Dr. Richter-jevi apoteki »pri zlatem levu«, Praga I, Elizabethstrasse 5.

Visoko starost dosežejo

le tisti ljudje, ki zaduše vsako bolezen v kali, posebno pri pomanjkanju

sape, tiščanju v prsih, bodanju na plečih in prsnih bolečinah bi morali vedno takoj rabiti Fellerjev topeč in bolečine olajšujoči rastlinski esenčni fluid z znamko »Elsa Fluid«. Vedno

bi moral biti za vse slučaje doma. Izkazal se je pri protinskih, revmatičkih in nevralgijskih bolečinah kot zanesljiv pomočnik. 12 steklenic za 5 K pošilja franko lekarnar E. V.

Feller, Stubica, Elzatr št. 238 (Hrvaško), pri katerem naj se tudi naročajo staro preizkušene Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko »Elzakroglice« 6 skatlic za

4 krone franko, da je pri rokah ob zaprtju, želodčnih krčih itd. to prijetno in neškodljivo zdravilo. Oboje smemo svojim čitateljem najtopleje priporočati.

DRUŽBA „P. WERNIG“ BOROVLJE, KOROŠKO.

LOVSKE PUŠKE.
STRELJIVO. PO-
PRAVILA. REVOL-
VERJI. ITD. ITD.
„ CENIK 1913. „

Potnik

prva moč, soliden in trezen

4492

se sprejme za dobro vpeljeno tovarno.

Rajon: Kranjsko, Štajersko, Primorsko. Zahteva se kavicja in dobre reference, tudi agilen novinec se ne izključuje. Nastop z januarjem. Ponudbe pod „K. M. 500“ na upravn. »Slov. Naroda«.

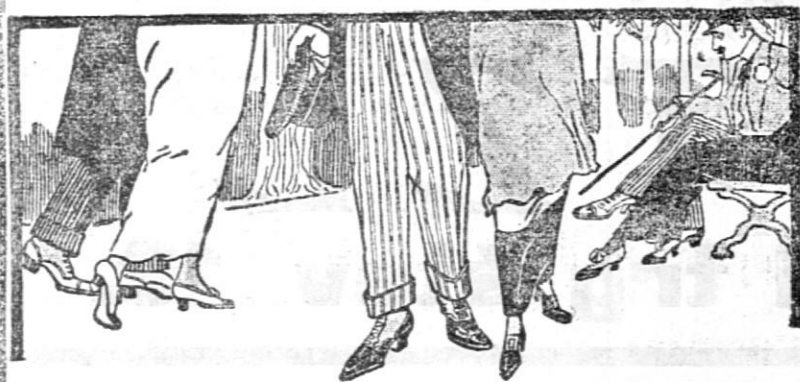
Božična darila,

12⁵⁰

ki obdarovanca razve-
sele in ki imajo trajno
vrednost, se ne dobe
lahko. Gotovo se ne
boste zmotili, če svoje
drage obdarujete s čevlji.

16⁵⁰

Fran Szantner, Ljubljana,
Selenburgova ulica 4.

4500

Dokazano dobro idoča
gostilna

in

4458

mešana trgovina

(z vojaško kantiuo) na Štajerskem se
radi trajne bolezn ceno **proda**. Go-
tovine se potrebuje K 25.000, cena
45.000, drugo ostane lahko vknjiženo
na posestvu. Ponudbe na: **Josip Je-**
glišič, Slov. Bistrica, Štajersko.

„Zdravnik žolodca“ je najboljši liker za želodec.

„Zdravnik žolodca“ je najboljši liker za želodec.

Najlepše božično darilo je
Pfaffov šivalni stroj

Ime **Pfaff** pomeni najzanesljivejšo za-
gotovilo za najvišjo popolnost šivalnega
stroja in vsakemu kupcu nudi jamstvo
za to, da dobi najizbornejšo, kar sploh
more proizvesti šivalno strojništvo. —

V zalogi jih ima: 4325

Ign. Vok

špecialna trgov. šivalnih strojev in koles.

Ljubljana, Sodna ulica šte. 7.

Vrtnarske štorje

in pregrinjala za senco do-
bavljajo ob takojšnji naročitvi
voznine prosto na postajo
Trst ali Pulj

**EMANUEL KLEIN, Königsstadt 66, Češko. Pletilnica trsja in vrtnar-
skih štorij. (Dopisi se prosijo v nemškem ali češkem jeziku.)**

4533

Lepa in koristna
Božična darila

po že priznani najnižjih cenah dobite

4455

v modni trgovini **Peter Šterk**
LJUBLJANA, Stari trg šte. 18.

Previdni

kolesar lahko prihrani mnogo časa in denarja, ako
v zimski seziji pusti svoje kolo po strokovnjaku
preiskati. — Ne zamudite toraj vpsolati
svoje kolo v pregled podpisani tvrdki,
ki bo delo ob najnižji ceni, strogo
solidno in v najkrajšem času
strokovnjaško dovršila.

Vsako pri nas poprav-
ljeno kolo se na željo brez-
plačno hrani do spomladi v
naših nalašč za to primernih prostorih.

KARL CAMERNIK & Ko. Spec. trgovina
s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli.
Mehanična delavnica in garaža. **LJUBLJANA.**

Najcenejši nakup vsakovrstnih čevljev
je v zalogi **lastne tovarne**

4497

na Bregu šte. 20 (Cojzova hiša).
Priležne oblike zadnje novosti garantirana kakovost.

ING. UHLIR

LJUBLJANA

:: TEHNIČNI BIRO IN STAVBNO PODJETJE ::

1428

Centrala: Ljubljana, Poljanska cesta št. 3 — Podružnice: Gorica, Trst, Zagreb.

Beton * železobeton
* mostovi * stropi
dvorane * zazidki
::::: turbin. :::::

Strokovna izvršitev
vseh vrst načrtov *
prevzetje zgradb *
: tehnična mnenja.

Vodovodi * elek-
trične centrale * tur-
bine * mlini * žage *
::: opekarne in :::

moderne apnenice.
* * *
Obisk strokovnih
inženirjev na željo.

Največja božična occasion prodaja v angleškem skladišču oblek.

Cez 20.000 kosov konfekcije za dame, gospode, deklice in dečke in sicer za dame raglane in vrhne jopice iz angleškega modnega blaga, Sill-pliša in krzna, nadalje kostume v najelegantnejših fasonah, gledališčne in spalne plašče, kolliers in mufe. Za gospode zimske navadne in športne obleke, raglane, suknene hlače, modne žileje. Ker se mora večji del tega blaga razprodati, dobijo cenj. odjemalci blago po vsaki ceni in vsak naj porabi to redko priliko, katera traja le do novega leta.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Telefon šte. 132.

Telefon šte. 132.

Zahtevajte**K. JURMAN**
optik in specialist.**prvi izpopolnjeni cenik****brezplačno.****LJUBLJANA**
Šelenburgova ulica št. 4.**Modna trgovina**

v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštne prosto.

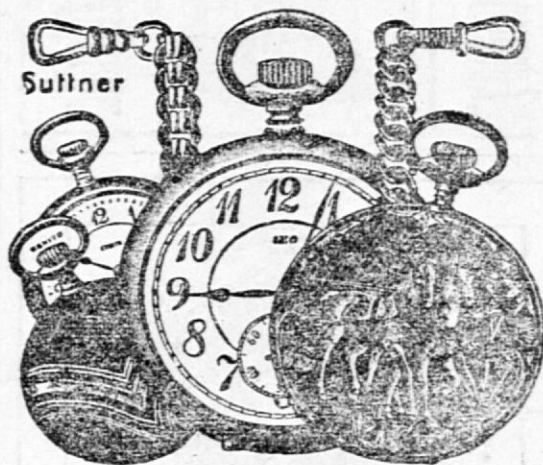
ANTON SCHUSTER**:: Konfekcija ::****za dame in deklice**bluze, modno blago, sukno, platno,
garniture, preproge, šerpe, rute, plati.**Gostilna z zalogo piva**z dokazanim dohodkom čez 5000 K,
se takoj odda.

Kje pove upravništvo »Slov. Naroda«, 4450

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovičima v svoji novi razložbi per-
zijski plašč v ceni K 1000—
in eno imitacijo za K 50—
kakor tudi druge najnovejše
in najlepše modele. 4488Mestni trg
štev. 25.**H. Suttner, Ljubljana**Mestni trg
štev. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Največja zaloga
ur, juvelov,
zlatnine in
srebrnine.

Tovarniška znamka

„IKO“Zastopstvo tvornice ur
„ZENITH“.

CENIKI ZASTONJ IN POSTNINE PROSTO!

Rdeče desertno vino,

pristna kapljica s Poljske. 4237

Samotok 4 92 vin., hl 78 K. Močnejše vino
Bogatina 1 K 12 vin. Naročilom po dopisnici
sledi v Ljubljani brezplačna dostava od 2 l dalje.

M. Zerjav, Strelška ul. št. 32.

Sladin je znamka za Sladni čaj!Doktor pl. Trnkoczy-ja Sladni čaj je
priznani vseh sladnih izdelkov in da kri,
moč, zdravje.Za dojenčke je Sladin kot redilno
sredstvo varuh otrok. Za vsacega bol-
nika izvir zdravja.Da odraslim bolnim kakor zdravim
okusen, redilni zdravilni čaj. Poraba
Sladina prihrani v gospodinjstvu 50%
na denarju, 2/3 na mleku, polovico na slad-
korju. Vse te koristi potrjujejo vsak-
danja zopetna naročila. 1/4 kg za 60 vin.
se dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 za-
vojev 4 krone franko.Glavne zaloge so v lekarnah TRNKOCZY:
na Dunaju Josefstädterstrasse 25,
Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstrasse
109, v Gradcu Saakstrasse 4, v Ljub-
ljani lekarna Trnkoczy, zraven ro-
tovia.Žena lastnika te lekarne je zgojila
svojih 8 zdravih otrok s Sladinom.**Poskusite****obleko, izgotovljeno ali po meri**

nabaviti si pri

B. GÖTZL**Ljubljana, Mestni trg šte. 19.****Jadranska banka filijalka v Ljubljani**

Centrala v Trstu. Filijalke v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

:: Živahna zveza z Ameriko. ::

Delniška glavnica K 8,000.000.

Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje
(rente, zastavna pisma, delnice, srečke
itd.) — Valute in devize. — Promese
k vsem žrebanjem.Sprejema vloge na hranilne knjižice
ter na žiro in tekoči račun.Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga.
Rentni davek plača banka iz svojega.Eskomptira: menice, devize in fakture.
— Zavarovanje vredn. papirjev proti
kurzni izgubi. — Revizija žrebanja
srečk brezplačno. — Rembours-krediti.
— Borzna naročila. — Inkaso.

Cilindri.

Klobuki.

Cepice.

Kravate.

Rokavice.

Zepni robci.

Naramnice.

Zapestni gumbi.

Palice.

Dežniki.

! Predno kupite !

oglejte si pravkar došle novosti

za Božič in Novo leto

v novi modni trgovini

J. KETTE**LJUBLJANA**

Franca Jožefa cesta šte. 3.

Srajce

bele in barvaste.

Spalne srajce.

Spodnje hlače.

Trikot perilo
prof. dr. G. Jaegera.

Pleteni telovniki.

Gamaše.

Galoše i. t. d.